

Стасів А.П.

*аспірант Навчально-наукового юридичного інституту
Прикарпатського національного університету імені Василя
Стефаника*

ДОГОВІР ПРО СПІЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ПІДСТАВА ДІЯЛЬНОСТІ ЩОДО РОЗРОБКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙ: ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ, РІЗНОВИДИ

Постановка проблеми. Комплексний аналіз спеціальних нормативних актів, які регулюють здійснення діяльності у сфері розробки та реалізації інновацій свідчить, що законодавець орієнтує учасників цих правовідносин на дві форми регулювання – договір або ж юридична особа. Звичайно, що договір є максимально універсальною та поліфункціональною конструкцією, а тому проявляє себе у різноманітних аспектах інноваційних відносин: щодо створення інновацій, щодо регулювання інформаційних відносин у сфері інновацій; щодо регулювання відносин, які передують створенню юридичної особи і т.д. Однак, поміж численних можливих договірних конструкцій, які застосовувані в інноваційних відносинах, видається за доцільне виокремити договір про спільну діяльність. Розставленню саме такого акценту сприяє ряд аргументів: по-перше, аналітика ст. 1 Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» визначає однією із можливих форм технопарків договір про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів учасників технологічного парку; по-друге, аналіз можливих договірних конструкцій, застосовуваних законом та практикою свідчить, що саме договір про спільну діяльність є тим, предметом якого є не окремі відносини, що мають місце при розробці та реалізації інновацій, а спільна діяльність як цілісний феномен. Відповідно, договір про спільну діяльність виступає юридичним фактом, який є підставою виникнення інноваційних відносин і який здатен комплексно врегулювати їх реалізацію.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Договір про спільну діяльність достатньо розгорнуто досліджується у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі. Вказаний договір ста об'єктом досліджень цілої плеяди провідних вітчизняних учених, таких як: С.М. Бервено, О.А.Беляневич, Д.В. Бобрової, Т. В. Боднар, М.І. Брагінського, В.В. Віт-

рянського, В. І. Борисової, В.А. Васильєвої, О.В. Дзери, А.С. Довгерта, О.С.Йоффе, В.М. Коссака, О.О. Красавчікова, І.М. Кучеренко, В.В. Луця, Н.В.Козлової, Н.С. Кузнєцової, Р.А. Майданика, Д.І. Мейєра, І.Б. Новицького, Й.О.Покровського, В.В. Рєзнікової, Ю.В. Романця, О.Б. Савельєва, М.М. Сібільова, К.І. Скловського, Є.О. Суханова, О.С. Удовиченко, В.С.Щербини, Я. М. Шевченко. Г.Ф. Шершеневича та ін. Спеціальні дослідження у цій сфері були підготовлені О.Є. Блажівською, В.В. Рєзнік, Ю.І. Дмитрієвою, К.В. Шаперенковим, Г.В. Юровською і ін. Попри таку його популярність, продовжують зберігати високий рівень актуальності проблеми застосування його в окремих сферах правовідносин, специфіка яких визначає набуття договором про спільну діяльність окремих спеціальних ознак.

Метою статті є проаналізувати природу та основні ознаки договорів про спільну діяльність без створення юридичної особи, які є підставою для діяльності щодо розробки та подальшої реалізації інновацій, виокремити правові різновиди досліджуваних договорів у сфері інноваційних відносин та відповідність їх засадам договірних відносин.

Виклад основного матеріалу. Згідно із ст. 1130 ЦК України за договором про спільну діяльність сторони (учасники) зобов'язуються діяти спільно без створення юридичної особи для досягнення певної мети, яка не суперечить закону. Водночас ч. 1 ст. 1131 ЦК України зазначає, що умови досліджуваного нами договору визначаються в результаті домовленості сторін, якщо інше не встановлено законом про окремі види спільної діяльності. Безумовно, тут законодавець має на увазі випадки спеціального правового регулювання, зокрема, згадуваний нами Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», який містить ряд спеціальних положень щодо використання такого договору для об'єднання суто юридичних осіб під егідою технопарку. Цілком очевидно, що діяльність щодо розробки і реалізації інновацій не вичерпується використанням конструкцій технопарку, а тому законодавчо допустимим є не лише спеціальне правове регулювання такої договірної форми інноваційних відносин законодавством про технопарки. Вказане знову повертає нас до положень ЦК України, який установлюючи загальні положення про договір про спільну діяльність, у подальших своїх нормах урегулює детально лишень договір простого товариства – тобто спільної діяльності із об'єднанням вкладів. Більше того, аналіз наведеної вище ст. 1130 ЦК України свідчить, що законодавець використовує такий договір як універсальний – можливий до застосування у будь-яких сферах відносин, використовуваний як для підприємницької, так і непід-

приємницької діяльності. Адже єдиний критерієм мети є не суперечність закону. Інших обмежень щодо мети такого договору законодавчо не встановлено. Звичайно, що сама природа інновацій, яка побудована на ідеї їх комерціалізації, передбачає переважно саме підприємницьку діяльність, однак, жодна норма законодавства у сфері інновацій не забороняє не-підприємницьку діяльність у сфері розробки та реалізації інновацій. Не містить ЦК України також і обмежень щодо суб'єктного складу договору про спільну діяльність, а відтак – його сторонами можуть бути будь-які учасники правовідносин, а не лише виключно юридичні особи (як це встановлено у спеціальному законодавстві щодо технопарків).

Якщо розглядати договір про спільну діяльність у сфері суто підприємництва у поєднанні із інноваційною діяльністю, то виникає питання застосовуваності норм ГК України до такого роду договорів як первинних. Однак, норми ГК України не містять положень щодо договорів про спільну діяльність ні у окремій главі ні у главі щодо інноваційної діяльності. Остання перенасичена положеннями публічно-правового характеру щодо державного регулювання, контролю тощо. Лише окремі норми означеної глави мають приватноправовий характер. За такої умов складно визначити ГК України як регулятор договорів про спільну діяльність, зокрема, договорів про спільну діяльність щодо розробки та реалізації інновацій.

З цього приводу надзвичайно вдало висловилися Н.С. Кузнецова та О.О. Кот, які зазначили, що в українському правовому полі склалася доволі дивна ситуація, за якої ГК України, наповнений значною кількістю застарілих положень, є регулятором підприємницьких відносин (а це ті відносини, у які держава мала б втручатися лише у виняткових ситуаціях). На противагу йому, ЦК України, будучи втіленням усіх основних принципів приватного права, на кшталт свободи договору, неприпустимості позбавлення права власності, свободи підприємницької діяльності, не забороненої законом, добросовісності, справедливості, розумності, повинен застосовуватися до підприємницьких відносин субсидіарно [1, с.20]. Вважаємо за доцільне абсолютно погодитися із ученими, оскільки дійсно приватноправова природа підприємницьких відносин ставить в основу саме приватноправовий кодифікований акт – ЦК України, деталізуючи його норми за рахунок спеціального правового регулювання – на рівні чи то спеціального кодифікованого акта чи закону. Відповідно, можливим є дійти висновку, що договір про спільну діяльність як підстава інноваційної діяльності суб'єктів підприємництва чи то фізичних осіб без такого статусу завжди залишається в своїй основі цивільно-правовим.

І справді, загальні положення параграфу 1 глави 77 ЦК України взагалі не містять вказівку на якійсь суб'єктні межі щодо учасників спільної діяльності, а аналіз спеціальних норм щодо спільної діяльності із об'єднанням вкладів (так званого простого товариства) свідчить про відсутність будь-яких вказівок щодо сторін договору, а відтак, його сторонами можуть бути усі суб'єкти цивільних правовідносин. І така теза логічна в силу можливості різної мети у такої спільної діяльності. остання може мати як господарський підприємницький зміст, так і науково-дослідні цілі. Звичайно, що підприємницька інноваційна діяльність на підставі договору про спільну діяльність вимагає наявності у сторін статусу суб'єктів підприємництва, однак, не трансформує цивілістичну основу такої договірної конструкції навіть за наявності окремих спеціальних законодавчих норм щодо окремих різновидів таких договорів.

Спеціальний суб'єктний склад щодо договору про спільну діяльність встановлено у спеціальних нормах Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків». Такий висновок базується на аналізі ст. 1 Закону, у якій подається визначення договірної форми технопарку як такої, що діє на підставі договору суто між юридичними особами про спільну діяльність [2]. Спеціальний правовий статус поміж учасників інноваційних відносин має також індустріальний парк. Аналіз Закону України «Індустріальні парки» свідчить про те, що такий парк створюється ініціатором – керуючою компанією, яка укладає договір із суб'єктами господарювання [3].

Але технологічними парками та інноваційними структурами інших типів коло учасників інноваційних відносин законодавчо необмежено. Адже згідно із ст. 5 Закону України «Про інноваційну діяльність» суб'єктами інноваційної діяльності можуть бути фізичні і (або) юридичні особи України, фізичні і (або) юридичні особи іноземних держав, особи без громадянства, об'єднання цих осіб, які провадять в Україні інноваційну діяльність і (або) залучають майнові та інтелектуальні цінності, вкладають власні чи запозичені кошти в реалізацію в Україні інноваційних проектів [4]. Таким чином, законодавець не встановлює заборон на здійснення спільної діяльності на підставі відповідного договору для фізичних осіб без статусу суб'єкта господарювання. В даному випадку ідеться саме про просте товариство. Оскільки саме останній вид договорів про спільну діяльність регулює ЦК України у Главі 77. І такий законодавчий крок слід оцінити позитивно, враховуючи те, що інновації, попри характеру для них комерціалізацію, можуть також реалізовуватись і для підприємницької мети. І сам характер вкладів за договором про спільну

діяльність відповідно до положень ЦК України може бути різним. Так, відповідно до ч. 1 ст. 1133 ЦК України вкладом учасника слід уважати усе те, що він вносить у спільну діяльність (спільне майно), в тому числі грошові кошти, інше майно, професійні та інші знання, навички та вміння, а також ділова репутація та ділові зв'язки [5]. Таким чином, конструкція простого товариства надає широкі функціональні можливості для фізичних осіб у сфері розробки та реалізації інновацій. Така правова форма є вдалою для розвитку стартапів у сфері інновацій, які діють на підставі договору.

Розгляд договорів про спільну діяльність як підстави здійснення діяльності із розробки та реалізації інновацій, спонукає до здійснення характеристики таких договорів, актуалізації їх особливостей саме в умовах інноваційних відносин.

Перше, що одразу привертає уваги при аналізі особливостей досліджуваних договорів, це їх особлива правова природа. У літературі її розкривають через поняття багатосторонності. Як зазначає А.С. Довгерт, такі зобов'язання, здебільшого об'єднують більше, ніж двох учасників. При цьому кожен із них перебуває водночас у статусі і кредитора і боржника, і ні одна із сторін не може вимагати виконання для себе особисто чи сама виконувати вимоги безпосередньо іншій стороні. Таким чином, права і обов'язки, маючи взаємний характер, визначаються потребою досягнення спільної мети [6, с. 752]. О.Є. Блажівська відзначає таку особливість досліджуваних договорів терміном «загальновигідний договір» [7, с. 12].

Спільна, єдина загальновигідна мета є об'єднуючим фактором для усіх сторін договору, вона є універсальна, оскільки може мати як підприємницький, так і непідприємницький (науковий, просвітницький тощо) характер і завжди є іншою, ніж створення юридичної особи. Остання характеристика відмежовує такий різновид договорів про спільну діяльність від тих, які мають на меті створення юридичної особи. Відповідно, із теоретико-правової позиції, ми ведемо мову про договори про спільну діяльність як родову категорію і про договори про спільну діяльність без створення юридичної особи як її підвид. Що ґрунтується на усталеній у доктрині позиції з приводу змістового навантаження досліджуваних договорів [8, с. 35; 9, с. 110].

Означені вище характеристики багатосторонності та спільної мети договору детермінуються ще однією особливістю досліджуваних договорів – наявністю спільного інтересу, єдиного для усіх сторін договору. Саме ця характеристика знаходиться в основі наведеної вище тези А.С.

Довгерта про наявність у кожного учасника двоєдиного статусу – і боржника і кредитора у такого роду зобов'язаннях [6, с. 752].

Такий єдиний моно інтерес для усіх сторін договору зумовлює розкрити нами вище спільну мету і усуває апріорі відносини протистояння у такому договірному зобов'язанні. Вдало з цього приводу висловилася Г.В. Юровська, яка означила його як домовленість, де об'єктивно відсутні антагонізм і конкуренція [10, с. 85]. Відсутність відносин протистояння у інтересах сторін є однією із особливо важливих для інноваційних відносин ознак, адже для останніх характерним є високий рівень алеаторності такої діяльності.

В основі характеристики будь-якого договору знаходиться його предмет. У випадку договорів про спільну діяльність їх предмет особливо яскраво відображає особливості правової природи досліджуваних договорів. Потрібно підтримати Г.М. Ярошевську у наголошенні на важливості предмета, який якраз є фактором, що ідентифікує конкретний вид договору і є запорукою обрання адекватного правозастосування до відносин за допомогою договору [11, с. 321].

Потрібно враховувати наявність у науці цивільного права кількох підходів щодо розуміння предмета договору. Поміж існуючих концепцій найбільш прийнятною та популяризованою є сприйняття предмета договору як дій. Такий підхід гармонійно поєднується із трактуванням об'єкта договору – того майнового чи немайнового блага, тієї правової цілі, яку прагнуть досягнути сторони договору. Наприклад, серед прихильників такого підходу можна вказати Д.Й. Мейєра, який зазначав, що предметом є необхідні за договором дії, які визначають бажаний для сторін результат. В основу його позиції було покладено розуміння договору як юридичного факту, а предмет вказував на те, про що домовилися сторони [12, с. 325]. В.А. Васильєва доречно наголошує, що саме дії суб'єктів права в більшості випадків є основою виникнення відповідних правовідносин. Як предмет правового регулювання виступають акти зовнішньої поведінки людей [13, с.161].

Досліджувані нами договори про спільну діяльність є яскравим прикладом договорів, предметом яких є саме дії – спільні координовані дії учасників з певною метою. Тут варто погодитися із С.М. Бервено, за якою вирішальне значення для класифікації договорів, окрім предмету, має спрямованість зобов'язання, що породжується договором. Тобто, йдеться про ознаку мети договору [14, с. 218]. Г.В. Юровська, аналізуючи предмет договорів простого товариства як різновиду договорів про спільну діяльність, розглядає предмет договору простого товариства як

спільне ведення господарської, наукової та іншої незабороненої законом діяльності для досягнення мети, спільної для всіх учасників [15, с. 5]. До таких дій, зазначають провідні цивілісти, належить координація спільних дій учасників. Останні погоджують порядок здійснення спільних дій, керівництво та організацію спільної діяльності. За взаємною згодою учасники довіряють керівництво їх спільною діяльністю одному з них [16, с. 831].

Складна природа приватноправових інноваційних відносин, дозволяє стверджувати про значну питому вагу організаційних відносин поміж них, і дає підстави зробити висновок, що саме організаційні відносини, у поєднанні із майновими компонентами або ж без таких, є предметом договорів про спільну діяльність без створення юридичної особи у сфері інноваційної діяльності. Специфіка організаційних відносин, проявляючись у впорядкуванні правових зв'язків різного роду між учасниками, проявляється у розкритій нами багатосторонності та єдності інтересу для усіх учасників.

Виходячи із аналізу глави 77 ЦК України договори про спільну діяльність без створення юридичної особи мають свої різновиди. В основу такої класифікації законодавець поклав фактор майновий – з об'єднанням вкладів або ж без об'єднання вкладів. Водночас, ст. 1130 ЦК України у параграфі першому лише вказує на існування таких різновидів і все. А у наступному параграфі цієї ж глави уже регулюється виключно просте товариство як договір про спільну діяльність із об'єднанням вкладів. Окрім того, що ЦК України не регулює договір про спільну діяльність без об'єднання вкладів, його норми також не містять відсильних вказівок до спеціальних норм законів. Останнє, якщо враховувати правила юридичної техніки, видається достатньо дивним. Так як те регулювання видів договорів про спільну діяльність, яке є в чинному ЦК України виглядає ніби фрагментарним та «обірваним». Порівняльно-правові дослідження у цій сфері, які проводились вітчизняними ученим, свідчать про те, що ЦК держав, пов'язаних із Україною соціалістичним минулим, не містять таких різновидів договорів без об'єднання вкладів [16, с. 920].

Вказана класифікація договорів про спільну діяльність проявляється у досліджуваному нами договірному регулюванні інноваційних відносин. Договір простого товариства не є різновидом досліджуваних договорів, на застосування якого вказується у спеціальних актах щодо інноваційних відносин. Водночас, оскільки і законодавчої заборони нема, а інноваційна діяльність, попри характерну для неї підприємницькість, може бути і не підприємницькою, то застосування цього договору є допустимим для

врегулювання діяльності учасників щодо розробки та реалізації інновацій, якщо немає спеціальної вказівки щодо підстави діяльності для окремих категорій суб'єктів інноваційної діяльності. А така спеціальна вказівка, виходячи із аналізу спеціального законодавства щодо інноваційної діяльності, наявна щодо так званих інноваційних структур. Специфікою їх статусу є посилене державне регулювання та, відповідно, дотаційне цільове фінансування інноваційних проєктів за кошти державного бюджету і, як наслідок, посилений державний контроль за реалізацією таких проєктів і використанням наданого фінансування. До таких інноваційних структур належать, зокрема, технопарки. Зокрема, згідно із ст. 1 Закону «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» договір про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів учасників технологічного парку це є договір між юридичними особами - учасниками технологічного парку, що містить відомості про склад учасників технологічного парку, їх права та обов'язки, пріоритетні напрями діяльності технологічного парку, органи управління і керівний орган технологічного парку, їх повноваження та порядок прийняття ними рішень, порядок фінансування діяльності органів управління і керівного органу, порядок прийняття нових учасників технологічного парку та виключення з числа учасників технологічного парку, порядок ліквідації технологічного парку (припинення дії договору) [2]. Такий договір, на відміну від договору про спільну діяльність із об'єднанням вкладів, має в якості предмета суто організаційні дії юридичного та фактичного характеру. Такий договір має окремі риси, не характерні для класичної договірної конструкції, оскільки як бачимо із наведеного вище переліку його положень, передбачається у ньому обов'язково порядок прийняття нових учасників та виключення діючих. Таким чином, виходить, що відбувається зміна сторін договору, яка не впливає на чинність договору про спільну діяльність. Вказане абсолютно суперечить природі договірних відносин, адже зміна сторін договору призводить до припинення договору, а новий склад учасників вимагає укладення нового договору. Однак законодавець це питання не врегулює. Так само, специфікою для таких договорів є призначення органів управління, як виходить із положень ст. 1 вказаного Закону. Видається, що конструкція органу управління не є характерною для договірних відносин. Вона є традиційною для інституту юридичних осіб. Очевидно, має ітися про особу чи осіб, уповноважених управління діяльністю на підставі договору та вести справи від імені учасників договору у відносинах із третіми особами.

Можемо зробити висновок про те, що до договорів про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів учасників, передбачених як підставу діяльності технологічних парків, застосовуються механізми регулювання юридичних осіб, що є абсолютно недопустимо з позиції засад договірних відносин.

Висновки. Для договору про спільну діяльність без створення юридичної особи як підстави здійснення інноваційної діяльності характерними є такі кваліфікуючі ознаки: універсальність суб'єктного складу, окрім випадків, установлених у спеціальних актах; наявність єдиного моноінтересу, єдиного для усіх сторін договору, що унеможлиблює застосування до них терміну контрагентів; єдина мета договору, яка, окрім спеціально визначених у законі випадків, є універсальною, може мати підприємницький чи то непідприємницький характер і, в кінцевому результаті має на меті створення та/або подальшу реалізацію інновацій; предмет договору – спільна дії, зміст яких становлять в основному складні організаційні відносин та об'єкт договору – інновації.

Окрім того, варто вести мову про спеціальні правові характеристики договорів про спільну діяльність як підстави діяльності структур із спеціальним статусом – технопарків та індустріальних парків: спеціальні вимоги щодо суб'єктного складу – юридичні особи; спеціальні норми щодо змісту договорів про спільну діяльність; посилена роль публічного інтересу, відповідно посилені механізми державного регулювання та контролю. До того ж, можемо стверджувати про можливість укладення договорів про спільну діяльність іншими учасниками інноваційних відносин. В цих договорах вимога щодо статусу сторін договору (суб'єктів підприємницької діяльності) застосовується до тих із них, які діють у сфері підприємницької інноваційної діяльності. Якщо ж договори укладаються у сфері непідприємницької інноваційної діяльності, суб'єктний склад сторін договору є універсальним. Стосовно цих договорів відсутнє спеціальне правове регулювання, відповідно відсутні посилені механізми державного регулювання та контролю.

Доведено, що спеціальне правове регулювання договору про спільну діяльність без об'єднання вкладів як підстави створення технопарків у Законі України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» здійснюється всупереч засадам договірних відносин. Зокрема, поміж умов, які, відповідно до цього Закону, мають міститися в договорі є порядок прийняття нових учасників та виключення існуючих, а також встановлення органів управління. Доведено, що такі конструкції є притаманними для юридичних осіб, але жодним чином не для договір-

них відносин. Зміна сторін договору призводить до припинення договору відповідно до основних канонів договірного права. А вести справи від імені учасників договору може уповноважена ними юридична особа, але аж ніяк це не орган управління.

1. Кузнєцова Н.С., Кот О.О. Оновлення цивільного законодавства: *quo vadis*. Проблеми цивільного права та процесу: тези доп. Учасників наук.-практ. конф., присвяч. 95-й річниці від дня народження О.А. Пушкіна (Харків, 22 травня 2020 р.)/МВСУкраїни, Харків. нац. ун-т внутр. справ; Харків. обласний осередок Всеукр. громад. орг. «Асоціація цивілістів України». Харків: ХНУВС; Панов, 2020. С. 20-25.
2. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16 липня 1999 року № 991-XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 40. Ст.363. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text>.
3. Про індустріальні парки: Закон України від 21 червня 2012 року № 5018-VI. Відомості Верховної Ради. 2013. № 22. Ст.212. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17#Text>.
4. Про інноваційну діяльність: від 4 липня 2002 року № 40-IV. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 36. Ст.266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
5. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 40-44. Ст.356. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43515?find=1&text=%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F+1130#w2_1.
6. Довгерт А.С. Спільна діяльність. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар. За ред. розробників проекту Цивільного кодексу України. К.: Істина. 2004. С. 752-760.
7. Блажівська О.Є. Договір про спільну діяльність: автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. Спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». Київ. 2007. 19 с.
8. Довгерт А.С. Спільна діяльність. Цивільне право. Київ. 1996.
9. Луць В.В. Строки і терміни у цивільному праві : монографія. Київ : Юріком Інтер, 2013. С. 110.
10. Юровська Г. В. Цивільно-правове регулювання договору простого товариства. Вісник Вищого адміністративного суду України. 2009. № 2. С. 78-91.

11. Ярошевська Г.М. Предмет договору про надання юридичних послуг. Вчені записки Таврійського націон. університету ім. В.І. Вернадського. 2006. Т. 20 (59). № 2. С. 317-322.
12. Мейер Д. И. Русское гражданское право (в 2 ч.). По исправленному и дополненному 8-му изд., 1902. Изд. 3-е, испр. М.: «Статут», 2003. 831 с. (Классика российской цивилистики.)
13. Васильєва В.А. Цивільно-правове регулювання діяльності з надання посередницьких послуг: монографія. Івано-Франківськ, 2006. 346 с.
14. Бервено С.М. Проблеми договірної права України. Монографія. Київ, Юрінком Інтер, 2006. 265с.
15. Юровська Г.В. Договір простого товариства у цивільному праві України: автореферат на здобуття наук ступеня кандидата юрид. наук. Спец. 12.00.03. Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва Національної академії правових наук України. Київ, 2010. 21 с.
16. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : 1 2 т./За відповід. Ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнєцової, В.В. Луця. К.:Юрінком Інтер, 2005. Т.2. 1088 с.
17. Zelisko A.V., Vasylyeva V.A., Malyshev B. V., Khomenko M.M., Sarana S.V. Civil law regulation of contracts for joint activity in Ukraine and other post-socialist states. *Asia Life Sciencies: The Asian International Journal of Life Sciencies*. Issue 2, December 2019, Pages 913-925. <http://emtpub.com/wp-content/uploads/2019/12/Supplement-21-No-2-2019.pdf>.

Стасів А.П. Договір про спільну діяльність як підстава діяльності щодо розробки та реалізації інновацій: основні характеристики, різновиди

У статті розглядається договір про спільну діяльність як підстава діяльності щодо розробки та реалізації інновацій. Обґрунтовано цивільно-правову природу такого договору, незалежно від складу його сторін. Для договору про спільну діяльність характерним є універсальний склад сторін договору. Сторонами договору може бути і фізична і юридична особа і інші учасники правовідносин. Спеціальні ж вимоги щодо сторін договору встановлюються спеціальними законами щодо технологічних парків та індустріальних парків. Статус суб'єкта підприємницької діяльності є вимогою для підприємницької інноваційної діяльності. Водночас, закон не виключає і непідприємницької інноваційної діяльності.

Автором сформовано основні правові ознаки договору про спільну діяльність: 1) багатосторонність договору – всі права і обов'язки є взаємними. Такий договір вигідний для всіх сторін. Інтерес усіх сторін спіль-

ний; 2) мета договору має універсальний характер. Мета може бути підприємницькою або ж неприємницькою. Така мета інша, аніж створення юридичної особи; 3) відсутність відносин протистояння сторін договору, так як сторони договору мають єдиний інтерес. Така ознака зменшує високий рівень ризику інноваційних відносин; 4) предмет договору – спільні дії. Зміст цих дій – організаційні відносини або організаційні та майнові відносини. Об'єктом договору є інновації.

У статті сформовано спеціальні правові характеристики договорів про спільну діяльність які є підставою діяльності спеціальних структур – технопарків та індустріальних парків: спеціальні вимоги щодо суб'єктного складу – юридичні особи; спеціальні норми щодо змісту договорів про спільну діяльність; посилена роль публічного інтересу, відповідно посилені механізми державного регулювання та контролю.

Доведено, що спеціальне правове регулювання договору про спільну діяльність без об'єднання вкладів як підстави створення технопарків здійснюється всупереч засадам договірних відносин

Ключові слова: договір, інновації, договір про спільну діяльність, технологічний парк, предмет договору.

Stasiv A.P. Joint activity agreement as the basis for innovation development and implementation activities: main characteristics

The article considers a joint activity agreement as a basis for the development and implementation of innovations. The civil law nature of such an agreement, regardless of the composition of its parties, is substantiated. A joint venture agreement is characterised by the universal composition of the parties to the agreement. Both natural and legal persons and other participants in legal relations may be parties to the agreement. Specific requirements for the parties to the contract are established by special acts on technology parks and industrial parks. Entrepreneurial status is a requirement for entrepreneurial innovation activities. At the same time, the law does not exclude non-entrepreneurial innovation activities.

The author has formed the main legal characteristics of a joint venture agreement: 1) the multilateral nature of the agreement - all rights and obligations are mutual. Such an agreement is beneficial to all parties. The interest of all parties is the same; 2) the purpose of the treaty is universal. The purpose may be entrepreneurial or non-entrepreneurial. This objective is different from the creation of a legal entity; 3) there is no adversarial relationship between the parties to the contract, as the parties to the contract have a common enthusiasm. This feature reduces the high level of risk of an innovative relationship; 4) the subject of the contract is joint actions. The content of these actions is organization

relations or organizational and property relations. The object of the contract is innovation.

In the article, special legal characteristics of joint activity agreements are formed, which are the basis of special structures - technology parks and industrial parks: special requirements for the subject composition - legal entities; special rules of joint activity agreements' content; the role of public interest is strengthened, respectively, the mechanisms of state regulation and control are strengthened.

It is proved that special legal regulation of a joint activity agreement without pooling of contributions as a basis for the creation of technology parks is carried out contrary to the principles of contractual relations

Keywords: agreement, innovations, joint activity agreement, technology park, subject of the agreement.